



Ikääntyneiden kotona asumista tukevien palvelujen katsaus Vanhusneuvosto

18.3.2025
Minna Alanko

keusote.fi

HYVINKÄÄ | JÄRVENPÄÄ | MÄNTSÄLÄ | NURMIJÄRVI | PORNAINEN | TUUSULA

Kotona asumista tukevat palvelut

- Kotiutumisen ja arvioinnin tuki
- Kotihoito
- Geriatrian poliklinikka
- Kuntouttava päivätoiminta
- Tukipalvelut
- Omaishoitoa tukevat palvelut
- Tukipalvelut ja valvonta

Palvelujen kehittäminen tapahtuu osana palvelujen verkostosuunnitelmaa ja hyvinvointialueohjelmaa.

Kotona asumista tukevien palvelujen

- Tilinpäätös v. 2024
 - toimintakulut 29,5 M€
- Talousarvio v. 2025
 - toimintakulut 24,7 M€
- Säästötavoite v. 2025 1,6 M€

Kotiutumisen ja arvioinnin tuki (entinen Arki-tiimi)

- Sairaalasta kotiutumiseen ja kotona pärjäämiseen tukea tarvitsevien asiakkaiden turvallisen kotiutumisen mahdollistaminen
- Asiakkaan toimintakyvyn ja palvelujen tarpeen arviointi
 - Jatkossa entistä vahvemmin asiakasohjauksen kanssa yhteistyössä: asiakasohjaus tekee palvelutarpeen arviointiin perustuen päätökset palveluista ja asiakkaalle nimetään omatyöntekijä
- Kuntouttavalla arviointijaksolla on mukana asiakkaan tarpeen mukaan fysio- ja/tai toimintaterapeutti
- Säännöllisiin palveluihin ohjaututaan arviointijakson kautta
 - Säännöllisen kotihoidon palveluun ohjautuu keskimäärin 60 uutta asiakasta / kk

Kotihoito

- Tuotetaan kotihoidon fyysisinä käynteinä ja etäkäynteinä
- Kotikäyntejä korvaavien etäkäyntien ja lääkeannosteluautomaattien määrää lisätään suunnitelmallisesti ja niin, että etäpalvelua tarjotaan ainoastaan asiakkaille, joille se soveltuu.

V. 2024 säännöllinen kotihoito

- Palvelua sai vuoden aikana 2100 asiakasta
- Keskimäärin 1440 yhtäaikaista asiakasta / kk
- Käynneistä 15,5 % tuotettiin etäkäynteinä
- Asiakasta 16,5 % (keskimäärin 235 yhtäaikaista asiakasta) sai osan palvelusta etähoivana
- Lääkeautomaatti oli käytössä 26 %:lla (373 yhtäaikaista asiakasta)

Geriatrian poliklinikka

- Muistipoliklinikka
- Muistiasiakkaille kotiin annettava muistikoordinaattorin tuki
- Sairaanhoidaja-lääkäripalvelu omaishoidon tuen yli 65-v. 2. ja 3. palkkioluokan asiakkaille

Kuntouttava päivätoiminta

- On tarkoitettu omaishoidon tuen ja säännöllisen kotihoidon asiakkaille kotona asumisen tueksi silloin, kun ikääntynyt ei toimintakykynsä vuoksi voi osallistua muuhun kodin ulkopuoliseen toimintaan ja hän hyötyy ryhmämuotoisesta toiminnasta.
- Päivätoimintaa järjestetään 2,5 tunnin tai 5 tunnin kestoisena ryhmätoimintana.
- Päivätoimintaa tarjotaan pääsääntöisesti kerran viikossa.
- Päivätoimintaa voidaan toteuttaa myös etä- ja digipalveluina asiakkaan tarpeen ja tilanteen niin mahdollistaessa.

Omaishoidon tuki ja sitä tukeva palvelut

.

Omaishoidon tuki yli 65 -v.

- Omaishoidon tuki on kasvanut vuosittain, vaikka yli 65-vuotiaiden omaishoidon tuen saajien määrä on pysynyt suhteellisen ennallaan.
- Toteumaan vaikuttaa omaishoidon palkkioiden kehitys sekä vapaan aikaisen hoidon järjestämisestä aiheutunut kulujen kasvu.
- Omaishoidon tuen kokonaisuuden (omaishoidon tuki ja vapaan aikainen hoito)
 - Toteuma v. 2023 oli 4,2 M€, ylitystä 0,1 M€
 - Toteuma v. 2024 oli 4,7 M€, ylitystä 0,7 M€
 - TA 2025 4,9 M€

Omaishoito, gerontologinen sosiaalityö ja sosiaaliohjaus siirtyi 1.11. 2024 osaksi ikääntyneiden asiakasohjausta.

Omaishoitoa tukevat palvelut

- Omaishoidon lakisääteisen vapaan järjestämisen tavat
 - Sijaisomaishoito
 - Perhehoito (lyhytaikainen ja osavuorokautinen)
 - Kuntouttava päivätoiminta
 - Lyhytaikaishoito asumispalveluyksikössä
 - Palveluseteli
- Lisäksi omaishoidon tukena voi olla
 - Kotihoito
 - Sosiaalihoitolaik mukaiset tukipalvelut
 - Sairaanhoidaja-lääkäri -palvelu
 - Omaishoidon sijaisapu
 - Käytetty lisäpalveluna (v. 2024 vain yksi asiakas käyttänyt vapaan aikaisena hoitona)
 - Palvelun toisella tavalla järjestämisen mahdollisuuksia on selvitetty huomioiden hyvinvointialueen palvelujen verkostosuunnitelma, lakisääteisyyden ensisijaisuus, palvelujen saatavuuden tasavertaisuus sekä taloudellisen tilanteen ja alijäämän kattamisen edellyttämä resurssien vaikuttava käyttö.

Omaishoitoa tukevien palvelujen järjestämisen muutoksen tavoite ja kohdentuminen

- Tavoitteena on
 - turvata lakisääteiset, tarkoituksenmukaiset ja yhdenvertaiset, saavutettavat palvelut käytettävissä olevilla resursseilla.
 - parantaa tuotettavien palvelujen vaikuttavuutta kotona asumisen tukena ja asumispalveluun siirtymisen viivästyttämisenä.
 - vastata käytettävissä olevilla resursseilla ja palveluilla mahdollisimman monen asiakkaan tarpeisiin.
- Muutos koskee
 - Omaishoidon sijaisavun resurssin uudelleen kohdentamista
 - Kuntouttavan päivätoiminnan laajentamista
 - Omaishoidon tuen palkkioluokkien 2 ja 3 sairaanhoitaja - lääkäri -toimintamallin laajentamista

Esitetyn muutoksen taustaa

- Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen yli 65-vuotiaille omaishoidon tuen asiakkaille on tarjottu asiakkaan kotiin vietävää omaishoidon sijaisapua.
 - Palvelu on **tarkoitettu tilapäiseen** sijaistarpeeseen esimerkiksi omaishoitajan asioiden hoitamisen ajaksi.
 - Korvaava palvelu voidaan järjestää esim. perhehoitona tai sijaisomaishoitona asiakkaan kotona tai palvelusetelillä.
- Omaishoidon tuen palkkioluokkien 2 ja 3 **sairaanhoitaja - lääkäri -toimintamallin vuonna 2024 toteutetussa pilotissa (Nurmijärvi ja Järvenpää)** on todettu palvelun olevan vaikuttavaa. Palvelu
 - kohdentuu paljon tukea tarvitseviin asiakkaisiin,
 - on asiakkaalle helposti saavutettavaa ja
 - vähentää muun terveystalouden kuormitusta.
- Kuntouttavaa päivätoimintaa järjestetään
 - tällä hetkellä Hyvinkäällä, Mäntsälässä ja Nurmijärvellä yhdessä toimipisteessä (Klaukkalassa)
 - yhteensä 9,5 pv/ vk
 - Tavoitteena on laajentaa kuntouttavaa päivätoimintaa Järvenpää-Tuusulan alueelle
 - yhteensä 16 pv/vk

Omaishoidon tuen palkkioluokat ja niiden asiakkuudet Keusotessa

OHT palkkioiden tasot 2024 ja palkkioiden kustannukset/kk

	Luokka 1 461,99 €	Luokka 2 750,94 €	Luokka 3 1790,70 €
Lapset ja nuoret	319	112	12
18-64 -vuotiaat	88	35	4
Yli 65 -vuotiaat	417	154	12
Yhteensä	824	301	28
Palkkiokustannukset kk/yht.	380 679,76 €	226 032,94 €	50 139,60 €

Aluehallitus 29.1.2025 palkkiot v. 2025 (§ 10)

- Palkkioluokka 1: **472,15 €** (ennallaan vähimmäistasossa)
- Palkkioluokka 2: **620 €**
- Palkkioluokka 3: **1700 €**

Arvioitu kustannusvaikutus täysimääräisenä vuodessa 540 t€ (alkuperäinen tavoite 620 t€)

OMAISHOIDON TUEN PALKKIOTASOJEN VÄHIMMÄISMÄÄRÄT / STM

V. 2024

- Vähimmäismäärä 461,99 euroa/kk = palkkioluokka 1
- Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen hoitopalkkio vähintään 923,99 euroa/kk = palkkioluokka 3
- Keusotessa on ollut käytössä myös palkkioluokka 2, jonka määrä on määritelty näiden kahden palkkioluokan väliin

V. 2025

- Vähimmäismäärä 472,15 euroa/kk = palkkioluokka 1
- Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen hoitopalkkio vähintään 944,31 euroa/kk = palkkioluokka 3
- Keusotessa on edelleen käytössä myös palkkioluokka 2

Kiitos



KEUSOTE
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue